

Ακολουθεί η ομιλία του Θεοφιλεστάτου Επισκόπου κ. Δαβίδ:
"

Επίσκοπος Στοβίων και Τοποτηρητής Στρώμνιτσας Δαβίδ

Κιλκίς και Στρώμνιτσα - πόλεις με κοινό μέλλον

Μια άκρως ενδιαφέρουσα και πλημμυρισμένη από συναισθήματα εκδήλωση πραγματοποιήθηκε το απόγευμα της Τετάρτης 2 Δεκεμβρίου 2015 στο Συνεδριακό Κέντρο του Δήμου Κιλκίς, αφιερωμένη στην Στρώμνιτσα, με την οποία έκλεισε η "αυλαία" των πολιτιστικών εκδηλώσεων εορτασμού των πολιούχων της πόλεως του Κιλκίς, Πέντεκαιδεκα Ιερομαρτύρων.

Η Ιερά Μητρόπολη Πολυανής και Κιλκισίου, ο Ιερός Ναός Αγίου Δημητρίου Κιλκίς και ο Δήμος Κιλκίς από κοινού προσκάλεσαν τον Θεοφιλέστατο Επίσκοπο Στοβίων και τοποτηρητή Στρωμνίτσης κ. Δαδίδ να επισκεφθεί το Κιλκίς και να αναπτύξει το ιστορικό και εκκλησιολογικό οδοιπορικό για τη σημερινή Στρώμνιτσα, από την οποία πολλοί ήρθαν και εγκαταστάθηκαν στο Κιλκίς.

Ο προϊστάμενος του Ιερού Ναού Αγίου Δημητρίου Αρχιμ. Επιφάνιος Θεοδωρίδης μετέφερε τις ευχές και τις ευλογίες του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πολυανής και Κιλκισίου κ. Εμμανουήλ, καλοσώρισε τον Θεοφιλέστατο Επίσκοπο στην πόλη του Κιλκίς (για δεύτερη φορά σε σύντομο χρονικό διάστημα) και τόνισε τον αγώνα που δίνουν οι Ορθόδοξοι χριστιανοί της κανονικής Εκκλησίας σε ένα εχθρικό περιβάλλον των Σκοπίων.

Η πρόεδρος της Δημοτικής Κοινότητας Κιλκίς κα. Μαρία Τσοπούλου, η οποία άνοιξε την εκδήλωση, κατέθεσε τις εμπειρίες της Κιλκισιώτικης αποστολής στην Στρώμνιτσα τονίζοντας ότι υπάρχουν πλέον οι βάσεις για συνεργασίες και περαιτέρω ανάπτυξη των σχέσεων με παρανομαστή την κοινή μας κληρονομιά.

Ο Αντιδήμαρχος Πολιτισμού του Δήμου Κιλκίς κ. Δημήτριος Τσαντάκης υπογράμμισε ότι οι Άγιοι προστάτες του Κιλκίς

τιμήθηκαν όπως αρμόζει από το Δήμο και τους δημότες και το οδοιπορικό στην Στρώμνιτσα αποτελεί μια σημαντική και πλούσια εμπειρία, αναφέροντας τις διακρατικές διασυννοριακές δράσεις με τον Δήμο Στρωμνίτσης. Στο δεύτερο μέρος της εκδήλωσης παρουσιάστηκαν παραδοσιακά τραγούδια από την ενοριακή χορωδία του Αγίου Δημητρίου "ο Άγιος Νέστωρ", με χοράρχη τον πρωτοψάλτη του ως άνω Ιερού Ναού δάσκαλο κ. Σάββα Ηλιάδη. Επίσης, την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους ο πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Κιλκίς κ. Ιωάννης Τσογγίδης και ο πρώην Δήμαρχος Κιλκίς κ. Αναστάσιος Αμανατίδης.

Ακολουθεί η ομιλία του Θεοφιλεστάτου Επισκόπου Στοβίων κ. Δαυίδ:

Πανοσιολογιότατε Αρχιμανδρίτη κυρ Επιφάνιε, εκπρόσωπε του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Πολυανής και Κιλκισίου κ. Εμμανουήλ, λίαν αγαπητοί εκπρόσωποι του Δήμου, σεβαστοί πατέρες, κυρίες και κύριοι, έχω την ιδιαίτερη τιμή, που αυτές τις ημέρες, εδώ στο Κιλκίς, μπορώ, με την ευλογία του Μητροπολίτη σας κ. Εμμανουήλ, να συμμετέχω στην εκκλησιαστική μεγαλοπρέπεια και στις εορταστικές εκδηλώσεις, σχετικά με την εορτή των αγίων Δεκαπέντε Ιερομαρτύρων της Τιβεριουπόλεως. Αισθάνομαι εξαιρετική χαρά επειδή σήμερα έχω την ευκαιρία να σας μιλήσω για την Στρώμνιτσα, μια πόλη που είναι τόσο συνδεδεμένη με το Κιλκίς και γεωγραφικά, αφού είναι κοντά, αλλά, και όπως έχω μάθει, είναι συνδεδεμένη και με πολλές συγγενικές σχέσεις, και, όλως ιδιαιτέρως, αυτές οι δύο γειτονικές πόλεις είναι αιώνια συνδεδεμένες μεταξύ τους, ακριβώς με τους Δεκαπέντε αγίους Ιερομάρτυρες.

Λόγω της καλύτερης γνωριμίας με την Στρώμνιτσα στη εποχή μας, η σημερινή ομιλία θα είναι, όχι μόνο ένα ιστορικό, αλλά θα έλεγα και ένα εκκλησιαστικό οδοιπορικό, επειδή φυσικά η Εκκλησία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της Στρώμνιτσας. Και έχοντας υπόψη τη σωστή προοπτική, μέσω της οποίας ένας

ορθόδοξος άνθρωπος προσεγγίζει τη ζωή - και οπωσδήποτε γίνεται λόγος για την προοπτική του μέλλοντος, θα είναι λογικό αυτή τη σύντομη ομιλία να την τελειώσουμε με μια κοινή θέα για την Στρώμνιτσα και το Κιλκίς, μέσα από το πρίσμα των εσχάτων.

I. Θα ξεκινήσουμε με ένα πολύ σύντομο ιστορικό πορτρέτο της Στρώμνιτσας. Δεδομένου ότι αυτές οι περιοχές είναι μέρος της ανατολικής λεκάνης του Μεσογείου, η οποία, όπως χαρακτηριστικά λέει ένας από τους σύγχρονους πατέρες και πατρολόγους, *είναι το λίκνο της ανθρωπότητας, ένα μέρος όπου γεννήθηκε ο πολιτισμός, ένα σταυροδρόμι διαφορετικών πολιτισμών και λαών*ⁱ, έτσι λαμβάνοντας υπόψη το τι ειπώθηκε, αρχαιολογικές μελέτες δείχνουν ότι στη περιοχή της σημερινής Στρώμνιτσας υπάρχει μια συνέχεια ζωής από τον τέταρτο αιώνα π.Χ. Ιστορικά στοιχεία δείχνουν ότι αυτή η πόλη αναφέρεται για πρώτη φορά από τον τότε γνωστό ιστορικό Τίτο Λιβίου, με την ονομασία Ασπραίον, το 181 π.Χ. Στο τέλος του δεύτερου και στις αρχές του τρίτου αιώνα, προς τιμήν του πολιούχου, του Τιβερίου Κλαύδιου Μένον, η πόλη άλλαξε το όνομά της σε Τιβεριούπολη. Σε εσάς είναι πολύ καλά γνωστό ότι τον τέταρτο αιώνα, κάτω από τον αυτοκράτορα Ιουλιανό τον Παραβάτη, μαρτύρησαν οι άγιοι Δεκαπέντε Ιερομάρτυρες και τον βίο τους τον έχει γράψει ο επιφανής άγιος Αρχιεπίσκοπος Αχρίδος Θεοφύλακτος, ο οποίος, γράφοντας για το μαρτύριό τους, μεταξύ άλλων λέει: «Έτσι άρχισε να εξαπλώνεται η λατρεία τους με αποτέλεσμα πολλοί ειδωλολάτρες να ασπαστούν το χριστιανισμό και η Τιβεριούπολη να γίνει ένας φάρος, που φώτιζε με την πίστη τα Βαλκάνια».ⁱⁱ Με την άφιξη των Σλάβων, το τέλος του έκτου και στις αρχές του έβδομου αιώνα, ο ποταμός Στρυμόνας, μετονομάστηκε σε Στρούμα, και η πόλη πήρε το σημερινό όνομά της, Στρώμνιτσα ή Στρούμιτσα. Οι γραπτές πηγές για το όνομα Στρώμνιτσα υπάρχουν από τον ενδέκατο αιώνα.

Επίσης, είναι γνωστό ότι στην περιοχή αυτή στις 29 Ιουλίου 1014, έγινε η γνωστή μάχη του Κλειδίου, γνωστή και με το όνομα μάχη της οροσειράς Μπέλλες, στην οποία ο βυζαντινός αυτοκράτορας της Μακεδονικής δυναστείας Βασίλειος Β' νίκησε

το στρατό του τσάρου Σαμουήλ, όταν 15.000 στρατιώτες αιχμαλωτίστηκαν και τυφλώθηκαν μετά από διαταγή του Βασιλείου Β', ο οποίος αργότερα πήρε το όνομα «Βουλγαροκτόνος». Λίγο μετά την ήττα του τσάρου Σαμουήλ αφού κέρδισε το έδαφός του, το 1018, ο βυζαντινός αυτοκράτορας Βασίλειος Β', βάση των χρυσόβουλων που εκδόθηκαν από τον αυτοκράτορα Ιουστινιανό, έκδωσε έγγραφα με τρεις χρυσές αυτοκρατορικές σφραγίδες με τις οποίες ιδρύθηκε και ρύθμισε το νομικό καθεστώς και τη δικαιοδοσία της Αρχιεπισκοπής της Αχρίδος.ⁱⁱⁱ

Σε ένα σύντομο χρονικό διάστημα με τη Στρώμνιτσα κυβερνούσε ο διάσημος ηγεμόνας, ο Σέρβος κράλης Στέφανος Ντούσαν, και στη συνέχεια, η Στρώμνιτσα, στο τέλος του δέκατου τέταρτου αιώνα πέφτει κάτω από την τουρκική κυριαρχία.

Όπως και στην Βυζαντινή Αυτοκρατορία, έτσι και στη Τουρκοκρατία, η Στρώμνιτσα παρέμεινε σημαντικό αστικό και πολιτιστικό κέντρο της περιοχής. Σε μια μακρά περίοδο της Τουρκοκρατίας, η περιοχή της Στρώμνιτσας βρισκόταν εντός της, τότε έτσι λεγόμενο, σαντζακίου της Θεσσαλονίκης. Είναι πασίγνωστο ότι οι κάτοικοι της Στρώμνιτσας συμμετείχαν στην Επανάσταση του 1821.

Μέσα από αυτή την πραγματικά σύντομη ανασκόπηση ορισμένων από των σημαντικότερων γεγονότων της ιστορίας, φτάνουμε στο δεύτερο μισό του δέκατου ένατου αιώνα και τη δημιουργία της βουλγαρικής εξαρχίας. Το Φιρμάνι της εξαρχίας δημοσιεύθηκε στις 10 Μαρτίου 1870, και σύμφωνα με το Φιρμάνι, π.χ. άρθρο VI: «για όλα τα ζητήματα της ορθόδοξης λατρείας που απαιτούν αμοιβαία συνεννόηση και συνδρομή, η Σύνοδος της Εξαρχίας οφείλει να προσφεύγει στον Πατριάρχη και στη Σύνοδό του...», στο άρθρο VII ξεκάθαρα γράφει ότι η βουλγαρική Σύνοδος υποχρεούται να ζητά το Άγιο Μύρο από το Πατριαρχείο, και αυτό - λόγω της ενότητας της Εκκλησίας, στο άρθρο X γράφει ποιες πόλεις ακριβώς θα συμπεριλάβει η εξαρχία, κ.λπ.! Ωστόσο, το 1872, με ενθάρρυνση από της τουρκικές αρχές, συγκεκριμένα από το μέγα βεζίρη Νεδίμ, οι Βούλγαροι κήρυξαν Έξαρχο τον Μητροπολίτη Βιδυνίου Άνθιμο.

Στις 13 Μαΐου 1872, το Οικουμενικό Πατριαρχείο καθαίρεσε τον Έξαρχο Άνθιμο, απέβαλε τους Ιεράρχες της εξαρχίας, κήρυξε την βουλγαρική εξαρχία ως σχισματική εκκλησία και καταδίκασε τον εθνοφυλετισμό ως εκκλησιολογική αίρεση. Σε αντίθεση με το άρθρο Χ του Φιρμανιού, η σχισματική βουλγαρική εξαρχία κάνει αντικανονική εισπήδηση στην κανονική δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου και στη Στρώμνιτσα. Όπως αναφέρεται ο περίφημος καθηγητής Ιωάννης Ταρνανίδης γίνονται καθαιρέσεις και των Βουλγάρων κληρικών που έχουν κοινωνία με τους Επισκόπους της σχισματικής εξαρχίας, «αφόρισε δε και κάθε λαϊκό που ανήκε στη σχισματική αυτή παρασυναγωγή». ^{iv} Έχουμε και μια μαρτυρία του πρόξενου Πέτρου Λογοθέτη, μια επιστολή που την έλαβε στις 12 Μαρτίου 1878, στα Μπίτολα, από τον *Φιλεκπαιδευτικό Σύλλογο της Στρώμνιτσας*, και την επιστολή αυτή την δημοσιεύει ο γνωστός ιστορικός Κωνσταντίνος Βακαλόπουλος, με το εξής περιεχόμενο: «Ημείς οι κάτοικοι Στρουμνίτσης δεν θέλομεν να υπαχθώμεν υφ' οιονδήποτε σχισματικόν ζυγόν, διότι είμεθα και θέλομεν να είμεθα Μακεδόνες και σταθερόν μέλος της μεγάλης Ελληνικής Οικογένειας αποστρεφόμεθα και αποτροπιαζόμεθα τον βουλγαρικόν σχισματικόν ζυγόν πολύ πλείον του τουρκικού, διότι οι μεν Τούρκοι εσεβάσθησαν τα πάτρια ημών ήθη και έθιμα, άθικτα σχεδόν άφησαν τα θρησκευτικά καθεστώτα...». ^v Είναι σημαντικό να σημειωθεί, ότι μέχρι σήμερα έχουν διασωθεί μαρτυρίες ότι με αυτό το τρόπο ήρθαν και τα λείψανα των Δεκαπέντε Ιερομαρτύρων στο Κιλκίς. Κατά τη διάρκεια των Βαλκανικών πολέμων τα λείψανα τα έχουν φέρει οι ευλαβείς και πιστοί στην κανονική τάξη της Εκκλησίας Στρωμνιτισιότες, για να διασώσουν τα λείψανα, όπως βλέπουμε από το περιεχόμενο της επιστολής, από τα χέρια της σχισματικής εξαρχίας. Πριν ασχοληθούμε με την περίοδο μετά των Βαλκανικών πολέμων και τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, θα επισημάνουμε ότι ακριβώς αυτή η σχισματική νοοτροπία της εξαρχίας, δυστυχώς, θα έχει σημαντική επιρροή στη χώρα μας και θα κρατήσει μέχρι σήμερα, αλλά θα μιλήσουμε για αυτό, όταν έρθει

η σειρά να δούμε την εκκλησιολογική άποψη της παρούσας κατάστασης στη χώρα μας.

Από αυτό το πλούσιο ιστορικό παρελθόν, είναι λογικό ότι η Στρώμνιτσα και τα περίχωρά της, να είναι πλούσια και με ένα πλήθος σημαντικών αρχαιολογικών χώρων, ναών και άλλων κτηρίων που είναι μνημεία πολιτισμού. Εμείς, σήμερα, θα επικεντρωθούμε μόνο στους τρεις γνωστούς ναούς.

Στην πόλη Στρώμνιτσα σώζονται θεμέλια της παλαιοχριστιανικής βασιλικής, αφιερωμένη στους αγίους Δεκαπέντε Ιερομάρτυρες, που χτίστηκε κατά τη διάρκεια της βασιλείας του αυτοκράτορα Ιουστινιανού, έκτο αιώνα, πάνω από την οποία στη περίοδο τον ένατο και δέκατο αιώνα κτίστηκαν δυο νέοι ναοί. Αυτά τα θεμέλια βρίσκονται στην αυλή του νέου ναού, που χτίστηκε το 1973, από τους σχισματικούς. Ο νέος αυτός ναός έχει μια πολύ ακατάλληλη αρχιτεκτονική, η οποία δεν είναι καθόλου χαρακτηριστική για την Ορθόδοξη Παράδοση και δεν αρμόζει για Ορθόδοξο Χριστιανικό ναό, γεγονός που δεν είναι τυχαίο, δεδομένου ότι στους κομμουνιστές δεν άρεσε ο σεβασμός που είχαν οι άνθρωποι προς τους Δεκαπέντε Ιερομάρτυρες, οι οποίοι σήμερα εορτάζονται ως προστάτες και της Στρώμνιτσας.

Επόμενο περίφημο μοναστήρι, χτισμένο πάνω σε ένα βραχώδες οροπέδιο είναι το μοναστήρι της Παναγίας Ελεούσας, στο χωριό Ελεούσα ή Βελιούσα, που απέχει περίπου δέκα χιλιόμετρα από την Στρώμνιτσα. Το τυπικό, τα χρυσόβουλα και άλλα έγγραφα της μονής της Παναγίας της Ελεούσας αναφέρουν πλήθος ελληνικών ονομάτων, τα οποία μαρτυρούν την ρωμηοσύνη της περιοχής. Το μοναστήρι ιδρύθηκε το 1080, με προσωπική προσπάθεια του μοναχού Μανουήλ, ο οποίος αργότερα έγινε Επίσκοπος της Στρώμνιτσας. Υπάρχουν πολυάριθμες γραπτές πηγές σχετικά με αυτό το μοναστήρι, οι περισσότερες από τις οποίες φυλάσσονται στα αρχεία της Ιεράς Μονής Ιβήρων του Αγίου Όρους, επειδή αυτό το μοναστήρι ήταν μετόχι της Ι. Μ. Ιβήρων. Στις μαρμάρινες πλάκες στο υπέρθυρο της πόρτας εισόδου της Μονής αναγράφεται στα ελληνικά: «Η εκκλησία της Υπεραγίας Θεοτόκου Ελεούσας είναι κτισμένη στα θεμέλια από τον μοναχό Μανουήλ, ο οποίος έγινε Επίσκοπος Τιβεριούπολης

το έτος 1080». Η μονή αναφέρεται και στον καταστατικό χάρτη του βυζαντινού αυτοκράτορα Αλεξίου Α' Κομνηνού το 1085. Σε ένα από τα έτη 1091 ή 1094, την εκκλησία του μοναστηριού είχε επισκεφθεί προσωπικά ο βυζαντινός αυτοκράτορας Αλέξιος Α' Κομνηνός, ο οποίος, σύμφωνα με τις γραπτές πηγές, εξέφρασε τον έντονο θαυμασμό του για την ομορφιά της Μονής. Γνωστές πηγές για το μοναστήρι αυτό είναι οι εξής - το Τυπικό του, γραμμένο από τον ιδρυτή του Μανουήλ, μεταξύ 1085-1100, μετά, διάφορα έγγραφα από τον βυζαντινό αυτοκράτορα Μανουήλ Α' Κομνηνό από 1152, και επίσης δύο έγγραφα του βασιλιά της Σερβίας Στέφανου Ντούσαν από το 1346, που δόθηκαν στην Ιερά Μονή Ιβήρων.

Επόμενο περίφημο μοναστήρι είναι το μοναστήρι του Αγίου Λεοντίου, που βρίσκεται στο χωριό Βόδοτσα, απομακρυσμένο μόνο πέντε χιλιόμετρα από την Στρώμνιτσα. Στο χώρο σώζονται τρεις εκκλησίες, αρχιτεκτονικά κατάλοιπα, βοηθητικοί χώροι και μοναστηριακό σύμπλεγμα, επιχειρηματικές εγκαταστάσεις, δύο λουτρά και πολυστρωματική χριστιανική νεκρόπολη. Αυτός ο τόπος χρονολογείται από τον έβδομο αιώνα μέχρι τον ένατο αιώνα. Αργότερα χτίστηκε ο κυρίως ναός με τρεις τρούλους, που ήταν επισκοπικός ναός. Η εκκλησία υπέστη ζημιές στη περίοδο του τσάρου Σαμουήλ και αργότερα ο ναός ανακαινίστηκε. Σαν επισκοπικός ναός αναφέρεται το 1018 στα καταστατικά του Βασιλείου Β', μετά την πτώση του κράτους του Σαμουήλ.

Η Στρώμνιτσα πραγματικά είναι πλούσια με πολλά θρησκευτικά, ιστορικά και πολιτιστικά μνημεία, με όμορφη φύση και τους μεγαλύτερους καταρράκτες στη χώρα μας, και είναι γνωστή με τις πολιτιστικές εκδηλώσεις της, με τα ιαματικά λουτρά της και αναπτυγμένη αγροκαλλιέργεια. Πραγματικά η πόλη Στρώμνιτσα είναι ένα σημαντικό κέντρο στο ανατολικό μέρος της χώρας.

Σήμερα, ο Δήμος έχει περίπου 55 χιλιάδες κατοίκους και η πόλη της Στρώμνιτσας απέχει από την πόλη των Σκοπίων 150 χιλιόμετρα, από τη Θεσσαλονίκη 133 και από το Κιλκίς 80 χιλιόμετρα.

II. Σε αυτό το σημείο ας αναφερθούμε εν συντομία και στο πνευματικό πορτρέτο της Στρώμνιτσας. Μέχρι το 1767, όταν ο

σουλτάνος την κατάργησε με Φιρμάνι, η Αρχιεπισκοπή Αχρίδος ήταν αυτόνομη εκκλησία στην εκκλησιαστική δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Ήταν αναπόσπαστο μέρος του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως μέχρι το 1920, όταν το Πατριαρχείο Πεκίου επανάκτησε το Τόμο της αυτοκεφαλίας και το Οικουμενικό Πατριαρχείο του μετέδωσε την εκκλησιαστική δικαιοδοσία στη χώρα μας.

Αυτή η κατάσταση κράτησε μέχρι το 1945. Γιατί όμως αναφέρουμε αυτή τη σύντομη εισαγωγή; Πολλές φορές έχουμε πει ότι από αυτήν την περίληψη μπορούμε να δούμε ότι από τους πρώτους αιώνες έως το 1945, η Εκκλησία στο έδαφος της χώρας μας ποτέ δεν ήταν σχισματική Εκκλησία. Φυσικά, έχουμε επισημάνει τις προσπάθειες της βουλγαρικής σχισματικής εξαρχίας να διαταράξει την κανονική τάξη, αλλά και τότε, όπως και σήμερα ο πιστός λαός και η κανονική Ιεραρχία είναι παρόντες στο έδαφος της χώρας μας. Για παράδειγμα, σήμερα στη Στρώμνιτσα υπάρχουν άνθρωποι που ανήκουν στην κανονική Εκκλησία και σταθερά διατηρούν την κανονική τάξη, αλλά υπάρχουν και άτομα που από αδράνεια ανήκουν στην σχισματική εκκλησία.

Το 1945, όταν τελείωσε ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος, στα Σκόπια πραγματοποιήθηκε ένα αυτοαποκαλούμενο «κληρικό-λαϊκό» συμβούλιο στο οποίο συμμετείχαν εκπρόσωποι του Κομμουνιστικού Κόμματος του Τίτο, τα μέλη της μουςουλμανικής και της εβραϊκής κοινότητας και κάποιοι ιερείς.^{vi} Στο συμβούλιο αυτό δεν ήταν παρόν ούτε ένας Ορθόδοξος Επίσκοπος, ενώ για τον κανονικό Μητροπολίτη Σκοπίων Ιωσήφ υπήρχε μια απαγόρευση από την κυβέρνηση να επιστρέψει στη τότε λεγόμενη Σοσιαλιστική Δημοκρατία της Μακεδονίας που ιδρύθηκε το 1945, εντός του κράτους της Γιουγκοσλαβίας.

Έχουμε φτάσει σε ένα σημαντικό θέμα σχετικά με την ορθόδοξη εκκλησιολογία! Από την επιτροπή του «κληρικού-λαϊκού» συμβουλίου υπήρχε απαγόρευση οποιουσδήποτε Ορθόδοξου Επισκόπου να εισέλθει στη χώρα μας. Έτσι από το 1945 έως το 1958, οι ιερείς «λειτουργούσαν» χωρίς να μνημονεύουν το όνομα

του Επισκόπου. Είναι σαφές ότι αυτό είναι μια, να την καλέσουμε πρεσβυτεριανή εκκλησία, διότι γνωρίζουμε ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία είναι Επισκοπική Εκκλησία και οι ιερείς λειτουργούν στο όνομα του Επισκόπου τους και στο Αντιμήνσιο το οποίο τους το δίνει ο ίδιος για αυτόν τον σκοπό.

Είναι εντυπωσιακό να σημειωθεί ότι ακριβώς ο Επίσκοπος Στρώμνιτσας Βικέντιος εξελέγη Πατριάρχης Σερβίας το 1950. Αυτός πέθανε το 1958, αμέσως μετά την Σύνοδο της Ιεραρχίας της Εκκλησίας, κάτω από ύποπτες συνθήκες όταν αρνήθηκε την εντολή της μυστικής υπηρεσίας του Τίτο, στην διάρκεια της Συνόδου της Ιεραρχίας να αναγνωρίσει την λεγόμενη «Μακεδονική Ορθόδοξη Εκκλησία». Υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία ότι τον δηλητηρίασαν.^{vii}

Μπορείτε να δείτε ένα μεγάλο παράδοξο γεγονός! Σε όλες τις Εκκλησίες που βρισκόταν στις κομμουνιστικές χώρες της Ανατολικής Ευρώπης γίνονταν τρομερές διώξεις της Εκκλησίας, και σε αυτή την περίπτωση έχουμε το αντίθετο, η κομμουνιστική κυβέρνηση να δημιουργεί μια εκκλησία μόνο για εθνοφυλετιστικούς σκοπούς. Ακόμα πιο παράξενο είναι που η σημερινή σχισματική λεγόμενη «Μακεδονική Ορθόδοξη Εκκλησία» υπερασπίζει την απόφαση του Τίτο και δεν βλέπει το συμφέρον της Μίας, Αγίας, Καθολικής και Αποστολικής Εκκλησίας. Και, ταυτόχρονα, σχεδόν 50 χρόνια οι σχισματικοί περιμένουν, όλες οι κανονικές τοπικές Εκκλησίες να αναγνωρίσουν αυτή την απόφαση του Κομμουνιστικού Κόμματος του Τίτο. Για αυτά τα σχεδόν 50 χρόνια καμία κανονική Εκκλησία δεν συλλειτουργεί μαζί τους, δεν τους δίνει θεία κοινωνία, επειδή η Εκκλησία απλά δεν καθοδηγείται από τις αποφάσεις των πολιτικών κομμάτων.

Ξεκινώντας από την ποιμαντική φροντίδα για το ποίμνιο, το Πατριαρχείο Πεκίου, δηλαδή η Σερβική Ορθόδοξη Εκκλησία χειροτόνησε κανονικούς Επισκόπους για τη χώρα μας, αλλά οι Επίσκοποι αυτοί, οι οποίοι έχουν αποστολική διαδοχή από την Σερβική Εκκλησία, θα αποδεχθούν την απόφαση της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος το 1967, θα αυτοανακηρύξουν το αυτοκέφαλο και θα διακόψουν όλες τις

κανονικές σχέσεις με τη Σερβική Ορθόδοξη Εκκλησία και με όλες τις άλλες τοπικές εκκλησίες.^{viii} Η Σερβική Εκκλησία δεν μπορούσε να αναγνωρίσει τέτοια πολιτική απόφαση και ενημέρωσε όλες τις τοπικές Ορθόδοξες Εκκλησίες, για οποίες από το 1967, μέχρι σήμερα, η λεγόμενη «Μακεδονική Ορθόδοξη Εκκλησία» παραμένει μια σχισματική εκκλησία η οποία δεν έχει λειτουργική, δογματική και κανονική ένωση με το Οικουμενικό Πατριαρχείο, ούτε με καμία άλλη τοπική Εκκλησία.

Αυτοί οι αρχαίοι ναοί της βυζαντινής περιόδου με επιγραφές από τους βυζαντινούς αυτοκράτορες για τους οποίους έχουμε επισημάνει πιο πάνω ότι βρίσκονται στη Στρώμνιτσα και σε άλλες πόλεις της χώρας μας, σήμερα ανήκουν στο κράτος και στην σχισματική λεγόμενη «Μακεδονική Ορθόδοξη Εκκλησία». Πολλές από αυτές τις βυζαντινές εκκλησίες, πρόσφατα μάλιστα επισκεφθήκαμε μερικές από αυτές μαζί με τον Πανοσιολογιώτατο Αρχιμανδρίτη Επιφάνιο, σήμερα λειτουργούν ως μουσεία, εστιατόρια ή ξενοδοχεία, και για την είσοδο, οι επισκέπτες πληρώνουν εισιτήρια.

Μετά τη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας και την πτώση του κομμουνισμού, το 1992, ξεκίνησαν οι διαπραγματεύσεις σχετικά με την αποκατάσταση της ενότητας της Εκκλησίας. Οι συνομιλίες διήρκεσαν 10 χρόνια, μέχρι το 2002. Και το αποτέλεσμα ήταν η *Συμφωνία του Νις*, η οποία ρύθμιζε τη αποκατάσταση της ενότητας. Παρά το γεγονός ότι υπέγραψαν την *Συμφωνία*, οι σχισματικοί Επίσκοποι υπό πολιτική πίεση δεν εφάρμοσαν την εν λόγω *Συμφωνία*. Ο μοναδικός Αρχιερέας που δέχτηκε την πρόσκληση για ενότητα του μακαριστού Πατριάρχη Παύλου ήταν ο νυν Αρχιεπίσκοπος Αχρίδος Ιωάννης. Από τότε ξεκίνησε μια πρωτοφανής κατάσταση κρατικής δίωξης του Αρχιεπισκόπου Αχρίδος Ιωάννη, ο οποίος τα τελευταία 13 χρόνια, βρέθηκε οκτώ φορές στη φυλακή. Και αυτή τη στιγμή διαρκεί μια νέα δίκη εναντίον του Αρχιεπισκόπου Αχρίδος Ιωάννη, του Επισκόπου Μπρεγκαλνήτσης Μάρκου, της ταπεινότητάς μας και μια ομάδα από ιερείς, μοναχές και μέλη της κανονικής Εκκλησίας στη χώρα μας, της αυτόνομης Αρχιεπισκοπής Αχρίδος.

Ως εκ τούτου, στην ομιλία μας το περασμένο έτος, εδώ στο Κιλκίς, είπαμε και επαναλαμβάνουμε: Σεβασμιώτατε και λίαν αγαπητέ Μητροπολίτη Πολυανής και Κιλκισίου κ. Εμμανουήλ, αγαπητοί εν Χριστώ αδελφοί, αυτές τις ημέρες γιορτάζουμε την εορτή των ΠέντεκαιΔεκα Ιερομαρτύρων, η οποία προφανώς δεν έχει στενή εθνικιστική σημασία. Γιορτάζοντας την εορτή των ΠέντεκαιΔεκα Ιερομαρτύρων εμείς γιορτάζουμε την ενότητα της Εκκλησίας μας. Αγαπητοί, αν μπείτε σήμερα στη Στρώμνιτσα, θα δείτε τους ΠέντεκαιΔεκα Ιερομάρτυρες, αλλά θα τους δείτε σταυρωμένους. Το σχίσμα ακριβώς αυτό κάνει - ξανασταυρώνει τους αγίους. Όπως χαρακτηριστικά έλεγε ένας σύγχρονος άγιος, θα τους δείτε σταυρωμένους στις πλατείες, στις σχολές, στις βιβλιοθήκες. Επειδή, όσο και να κτίζουν κάποιοι ναούς, όσο και να κάνουν διακοσμήσεις μέσα στο ναό, με το να επιμένουν στο σχίσμα, με τους διωγμούς της κανονικής Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αχρίδος, τέτοιοι σχισματικοί άνθρωποι ακριβώς ξανασταυρώνουν τους ΠέντεκαιΔεκα Ιερομάρτυρες, οι όποιοι ποτέ δεν ήταν σχισματικοί.

III. Λαμβάνοντας υπόψη τα όσα ειπώθηκαν, είναι λογικό να θέτουμε το εξής ερώτημα - ποια είναι η έξοδος; ποια είναι η λύση; Τι μπορεί να γίνει για να φτάσουμε στην τόσο επιθυμητή ενότητα;

Η Εκκλησία έχει τη δύναμη όλα να τα ενώνει. Όπως λένε κάποιοι σύγχρονοι πατέρες της Εκκλησίας η εσχατολογική κατάσταση του κόσμου είναι η αλήθεια για τον δημιουργημένο κόσμο, ενώ η ιστορία είναι μια εικόνα, δεν είναι αλήθεια. Αυτό το λένε με βάση τα λόγια του αγίου Μαξίμου του Ομολογητού, ο οποίος λέει ότι *η Παλαιά Διαθήκη είναι μια σκιά, η Νέα Διαθήκη είναι εικόνα, η αλήθεια, όμως, είναι η κατάσταση του μέλλοντος αιώνα.*^{ix} Κατά συνέπεια, για να επιτευχθεί πραγματική ύπαρξη, είναι αναγκαίο να προχωρήσουμε προς το μέλλον και να μην μας ενδιαφέρει να πάμε πίσω στο παρελθόν. Ό, τι συνέβη, αν δεν συνέβη στον Χριστό, είναι σαν να μην έχει συμβεί ή ακριβέστερα αυτό δεν έχει καμία μετοχή στην αιωνιότητα. Ως εκ τούτου, το σχίσμα δεν έχει ύπαρξη στο μέλλον, δεν έχει μετοχή στην αιωνιότητα, διότι σχίζει το χιτώνα του Χριστού και για αυτό

υπεύθυνοι είναι οι ηγέτες του σχίσματος και εκείνοι που τους ακολουθούν τυφλά, όχι τόσο οι απλοί άνθρωποι που δεν έχουν καθόλου εκκλησιαστική εκπαίδευση. Επομένως, το σχίσμα είναι μια αποτυχία για την εν Χριστώ ζωή και αν κάποιος έχει κάνει την αποτυχία αυτή στην ιστορία, πώς τότε αναμένει να έχει τον Θεάνθρωπο Χριστό στην αιωνιότητα;

Στην μακραίωνη ιστορία της, η Στρώμνιτσα ανέκαθεν ήταν μια πόλη των ανθρώπων με ευρεία καρδιά, όπως είδαμε από αυτό που ειπώθηκε, μια πόλη της Ορθοδοξίας, της ρωμηοσύνης, του κοσμοπολιτισμού. Θα λέγαμε ότι την εικόνα της Στρώμνιτσας σε ένα μεγάλο μέρος σήμερα την κοσμούν αυτά τα χαρακτηριστικά, μόνο που είναι μαυρισμένη από το σχίσμα, και σχίσμα που έχει ως λόγο την μεγαλύτερη ανοησία, όπως είναι ο εθνοφυλετισμός. Η Εκκλησία είναι υπερεθνική. Αυτή καταργεί τον εθνικισμό και τον ρατσισμό, και καλεί όλους στην θέωση της ύπαρξής τους. Σε μια τέτοια ατμόσφαιρα της ρωμηοσύνης έχει αναπτυχθεί η Στρώμνιτσα με εξαίρεση τα τελευταία χρόνια, όταν μετά το 1967, δημιουργήθηκε το σχίσμα. Για να καθαρίσουμε την Ορθόδοξη εικόνα της Στρώμνιτσας, είμαστε υποχρεωμένοι να μεταμορφώσουμε τη νοοτροπία του σύγχρονου ανθρώπου, ο οποίος έχει κολλήσει σε παροδικές ιδεολογίες που ουσιαστικά διαφέρουν από αυτό που στην Εκκλησία το ονομάζουμε το πλάτος της ρωμηοσύνης, η οποία στην Εκκλησία συνεχίζει να υπάρχει μέσα στους αιώνες.

Αν, όπως βλέπουμε, η ρωμηοσύνη είναι σύνδεση της ιστορικής, εθνικής και πολιτικής ταυτότητας με την Ορθόδοξη πίστη, με την Ορθοδοξία σαν ελεύθερα επιλεγμένο τρόπο ζωής, τότε η Στρώμνιτσα πραγματικά είναι ρωμαίικη πόλη. Η ρωμηοσύνη δεν μπορεί να περιορίζεται σε οποιαδήποτε από τις ιδεολογίες που έρχονται και φεύγουν, αλλά η ρωμηοσύνη ταυτίζεται με την Ορθόδοξη Χριστιανική πίστη.

Παρά όλες τις δραστηριότητες που είναι απαραίτητες, σήμερα είναι αναγκαίες και οι προσευχές της Εκκλησίας για τους σχισματικούς, οι οποίοι βρίσκονται στην εκκλησιολογική αίρεση του εθνοφυλετισμού, δηλαδή, για τους σχισματικούς που είναι περιορισμένοι στα όρια του χώρου και του χρόνου, για τελικά να

γίνουν ελεύθεροι μέσα στο Σώμα του Χριστού που είναι η Εκκλησία μας. Η Εκκλησία μας έχει την εξουσία να κάνει τον άνθρωπο πραγματικά ελεύθερο.

Είναι γνωστό για μας ότι ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πολυανής και Κιλκισίου κ. Εμμανουήλ πάντοτε προσεύχεται για την ενότητα της Εκκλησίας μας και ότι το ποίμνιό του ακολουθεί το παράδειγμά του, το παράδειγμα του Αρχιερέα τους. Ελπίζουμε ότι με τις προσευχές όλων σας θα έρθει η τόσο επιθυμητή μετάνοια και η επιστροφή των σχισματικών στην ενότητα και την καθολικότητα της Εκκλησίας και ότι δεν απέχει πολύ η ημέρα που θα μπορούμε με εκκλησιαστική μεγαλοπρέπεια όπως την βλέπουμε εδώ στο Κιλκίς, να γιορτάζουμε μαζί, τους Δεκαπέντε Ιερομάρτυρες στην Τιβεριούπολη, στην σημερινή Στρώμνιτσα, μαρτυρώντας ότι στις φλέβες μας ρέει το ίδιο αίμα, το αίμα του Χριστού, μαρτυρώντας έτσι ταυτόχρονα και την ρωμηοσύνη μας. Το Κιλκίς και η Στρώμνιτσα είναι πόλεις με κοινό παρελθόν. Χάρη στην πρόσκλησή σας, την παρουσία μας εδώ ως Τοποτηρητής Στρώμνιτσας, μαρτυρεί και το κοινό παρόν. Ωστόσο, στο πνεύμα των λόγων που ειπώθηκαν μέχρι τώρα, αυτές οι δύο γειτονικές πόλεις, το Κιλκίς και η Στρώμνιτσα, πάνω από όλα είναι πόλεις με ένα κοινό μέλλον και το μέλλον είναι απόλυτα στο πλευρό τους.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας".

[i](#) Владика Атанасије, *Живо Предање у Цркви*, Братство Симеона Мироточивог, Видослов Тврдошки, 1998.

[ii](#) Θεοφύλακτος Αχρίδος, *Οι Δεκαπέντε Μάρτυρες της Τιβεριούπολης*, Εκδόσεις Ζήτρος, 2008.

[iii](#) Архиепископ охридски и Митополит скопски Јован, *Кратка историја на Охридската Архиепископија*, Охрид, 2007.

[iv](#) Ιωάννης Ταρνανίδης, *Ιστορία της Βουλγαρικής Εκκλησίας*, Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κυριακίδη α.ε., Θεσσαλονίκη, 2005.

[v](#) Κωνσταντίνος Βακαλόπουλος, *Το Μακεδονικό Ζήτημα* (Γένεση-Διαμόρφωση-Εξέλιξη-Λύση, 1856-1912), Το Βήμα, 2009.

[vi](#) Протојереј др Предраг Пузовић, *Раскол у Српској Православној Цркви*, Македонско црквено питање, Београд, 1997.

[vii](#) „Новости", 09 Март 2013.

[viii](#) Доне Илиевски, *Смислата на некои отпори против автокефалијата на МПЦ*, Скопје 1970.

